
ПРОГЛАД

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 1, 2023 (год. XXXII), ISSN 0861-7902

РЕЦЕНЗИИ / REVIEWS

DOI: 10.54664/EEUR8548

ГРАНИЦИ И КОНТАКТИ BORDERS AND CONTACTS

Carmen Dărăbuș, Camelia Zăbavă (coord.). *Frontiere și contacte.*

Fenomene locale, regionale și globale.

Craiova: Editura Aius, 2020. 364 с. ISBN 978-606-562-851-9

През 2020 г. излезе от печат сборникът „Frontiere și contacte. Fenomene locale, regionale și globale“ („Граници и контакти. Локални, регионални и глобални явления“). Съставители на сборника са румънските учени Кармен Дарабуш и Камелия Забава, по това време лектори по румънски език в България, съответно в Софийския университет и във Великотърновския университет.

Сборникът включва доклади от Международната кръгла маса „Frontiere și contacte. Fenomene locale, regionale și globale“, състояла се във Велико Търново на 22 юни 2019 г. Кръглата маса и съставянето на сборника бяха осъществени в рамките на международен проект (Проект № 59/21.01.2018), изработен и ръководен от съставителите на сборника. Проектът се развива под егидата на Института за румънски език в Букурещ, Румъния, в сътрудничество със Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, Техническият университет в гр. Клуж-Напока, Университетския център Север в гр. Бая Маре и Културната организация „Carmina Balcanica“ в гр. Крайова, Румъния.

В кръглата маса през 2019 г. взеха участие учени от Румъния, България, Италия, Литва, Полша, Република Северна Македония, Украйна и Швеция, с доклади на румънски, български, английски, италиански и френски език. Съдържанието на сборника с доклади обхваща три раздела, съответстващи на секциите в рамките на кръглата маса: „Езикознание“, „Литература“, „Култура и история на менталностите“.

В трите раздела се открояват темите за езикови, литературни и културни явления, които очертават и прекриват граници, за творчеството на знакови личности, свързващо народите, за изгнанието и преоткриването в родната култура.

Раздел „Езикознание“ започва със статия на Давиде Астори, поставяща въпросите за езиковото гостоприемство, за дистанцията и съвместното съществуване, илюстрирани с примерите за понятията ‘война’ и ‘мир’, ‘домакин’ и ‘враг’ в езика. Руксандра Ламбру представя аспекти на преподаването на румънския език като чужд език, като засяга конкретни проблеми при овладяването на румънския език от български студенти. Серхий Лучканин анализира публикациите на произведенията на Михай Еминеску на украински език през съветския период. В независима Украйна след 1991 г. Силвия Михайлеску и Боряна Емилиянова се спират върху съвременните проблеми на изследването на българския и румънския език в контекста на Балканския езиков съюз. Константин Младин изследва корпоративния жаргон като едно от предизвикателствата за румънския език в епохата на глобализацията. Михаела Морару разглежда някои диахронни и синхронни аспекти на традициите в Румъния, очертавайки румънската традиция в областта на теорията на превода. Калин Попец прави опит за типологизация на изследванията върху румънската фразеология и се спира по-подробно върху семантичните интерференции и метафората в

някои румънски и френски фразеологични изрази. Камелия Забава представя редица румънски лингвисти, живели и работили в изгнание, чийто принос за съвременното румънско езиковедие бива оценен едва след 1989 г.

В раздел „Литература“ две от статиите са посветени на творчеството на Мирча Елиаде. Теодора Бобок изследва богатството на митологичните мотиви и символиката в романа „Змията“ на Мирча Елиаде, а Магдалена Филари разглежда рецепцията на творчеството на румънския учен и писател в Полша. Марина Кап-Бун съпоставя творчеството на Йон Лука Караджале и на Алеко Константинов в контекста на литературата и геополитиката в края на XIX в. Кармен Дарабуш анализира проблемите на съвместното съществуване, културната и етническа мозайка в романа „Европолис“ на румънския писател Жан Барт. Делиа Мунтян се спира върху развитието на румънската лирика във Войводина, по-специално върху поезията в сборника „Vanatul în memoria clipei“. Алина Мария Некита разглежда темите в творчеството на Исабел Алиенде от гледната точка на личните преживявания на писателката и отношенията майка – дъщеря, отразени в романа „Паула“. В статията на Феликс Николау се поставя сложният въпрос за определянето на литературния канон в епохата на постмодернизма и пост-постмодернизма. Йоана Славчева изследва темата за пространството в румънските антитоталитарни романи от 60-те и 70-те години на XX в.

В раздел „Култура и история на менталностите“ темата за границите и контактите обединява различни области на научното изследване – култура и история, етнография, интеркултурна комуникация. Михаела Албу участва в сборника с обширна студия за румънската литература в изгнание и запазването на румънската идентичност зад граница. В статията на Кармен Банца е представена ролята на румънския отдел в Радио Ватикана за изграждането на румънската религиозна, културна и езикова идентичност през периода 1948–1968 г. Габриела Боаджиу изследва румънските крайпътни кръстове (*troițe*) от двете страни на Дунав в Олтения, Северозападна България и Войводина. Йоана Буд разглежда въпроса за мултикултурализма и предизвикателствата на превода, границите между изкуството на превода и утилитаризма, непреводимото в идиомите, коренящо се в културните различия. Кармен Дарабуш избира романа „Роксана“ на Гала Галактион като отправна точка в изследването на темата за религията в румънската литература. Овидиу Иванку изследва превръщането на една историческа личност, влашкия владетел Влад Цепеш, в литературния и митологичен персонаж на Граф Дракула. Шефан Мариш анализира въздействието на процеса на глобализация върху религията и развитието на религиозния фундаментализъм. Йоланда Манеску описва яркото присъствие на Народния театър в Крайова на международната сцена. Габриела Мотой съпоставя вижданията на българските и румънските граждани по отношение на основните проблеми в европейското общество и на институциите на Европейския съюз. Статията на Даниела Ситар-Таут е посветена на известни словашки учени, изследвали румънската култура, литература и история: Либуша Вайдова, Яна Паленикова и Петер Копецки. Михаела Сучу разглежда хипостазите на един и същ фолклорен персонаж в различни култури – румънския Пъкала, сефардския Джуха, арабския Настрадаин. Лиджиа Томояга анализира разликите в джендър ролите в западните и източните вълшебни приказки.

Първият сборник „Frontiere și contacte. Fenomene locale, regionale și globale“ поставя началото на обещаваща поредица, посветена на благодатната тема за границите и контактите в езика и в културата. Към настоящия момент се очаква излизането от печат на втория сборник, включващ доклади от едноименната международна конференция, състояла се през 2021 г.

Боряна Емилиянова

* **Боряна Емилиянова** – гл. ас. д-р, катедра „Обща лингвистика и старобългаристика“, Филологически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“,
b.ganeva@ts.uni-vt.bg; <https://orcid.org/0009-0006-6181-0818>